

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Senterpartiets Studieforbund
Senterpartiskolen

Grensen 9 b, 0159 OSLO
Tel. 23 69 01 25
sps@sp.no
www.senterpartiskolen.no
Org.nr: 991 158 820

07.12.15

Høring forskrift til Lov om voksenopplæring

Det vises til høringsbrev av 21.10.15, med Kunnskapsdepartementets forslag til endring i forskrift til Lov om voksenopplæring, forskriftens §7, tredje ledd. Senterpartiets Studieforbund takker for muligheten til å komme med kommentarer til endringsforslaget.

1. Innledning

Senterpartiets Studieforbund (SpS) er et offentlig godkjent, politisk studieforbund som består av medlemsorganisasjonene Senterpartiet, Senterkvinnene og Senterungdommen. SpS har fylkesorganisasjon i alle fylker, og medlemsorganisasjonene gjennomfører lokal kursvirksomhet i lokalsamfunn over hele landet. SpS tilbyr en rekke kompetansebyggende tiltak, hvor lokalpolitikere er en av flere viktige målgrupper.

Som bakgrunn for forslaget til forskriftsendring viser Kunnskapsdepartementet til Lov om voksenopplæring, § 4 pkt. c. Vi vil påpeke at studieforbundene allerede legger ned et betydelig arbeid for å bekjempe utstøting, og bidra til inkludering. Dette er en del av den virksomheten som studieforbundene årlig rapporterer på. Som eksempel på slikt arbeid kan nevnes at SpS nylig har utviklet og distribuert studieheftet *Flyktninger og integrering*. I tillegg har SpS vært med å utvikle håndboken *Ny i Norden*, som i tillegg til å være en håndbok i integrering også gir oversikt over flyktning- og integreringssituasjonen i våre nordiske naboland. Denne håndboken er distribuert over hele landet, sammen med studieheftet *Flyktninger og integrering*. Vi tillater oss å nevne at materialet er fritt tilgjengelig for alle interesserte, og at det kan hentes gratis på www.senterpartiskolen.no

Folkeopplysning har lang tradisjon i vårt land, og er tett knyttet til utvikling av samfunn, demokrati og folkestyre. Studieforbundene har vært, og er fremdeles en viktig del av denne utviklingen. SpS er derfor tilfreds med at studieforbundene blir anerkjent for sin mangfoldige virksomhet, både som fleksible læringsarenaer, og som et viktig tilskudd innen frivilligheten. Etter å lest forslag til endring i forskrift, stiller vi oss nå imidlertid undrende til om denne anerkjennelsen er i ferd med å forvitte.

Det er vanskelig å se en slik instrumentering som foreslåtte regelendring legger opp til, som annet enn problematisk både når det gjelder intensjonen i Lov om voksenopplæring, personvernvern hensyn, og Regjeringens egen frivillighetspolitikk.

I tillegg vil foreslått forskriftsendring være utfordrende å håndtere for det store korpset av frivillige landet rundt, som bruker mye av fritiden sin til å arrangere og gjennomføre kurs og andre læringsaktiviteter.

2. Kommentarer til endringsforslaget

2.1 Lov om Voksenopplæring

Virksomheten i offentlige godkjente studieforbund er allerede regulert gjennom Lov om voksenopplæring av 2010, som gir klare føringer til hvordan virksomheten skal innrettes og gjennomføres, jfr §1:

”Formålet med denne loven er å fremme livslang læring ved å legge til rette for organiserte læringsaktiviteter ved siden av det formelle utdanningssystemet. Loven skal bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle, og slik fremme den enkeltes utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidslivet.”

Formålsparagrafen uttrykket et universelt menneskesyn, som ikke skiller på forhold som kjønn, etnisitet, funksjonsevne eller utdanningsnivå. Med bakgrunn i formålsparagrafens vekt på *”tilgang til kunnskap og kompetanse for alle”*, virker det derfor underlig om en andel av det generelle opplæringstilskuddet, som i utgangspunktet er et relativt sett begrenset tilskudd, skal øremerkes inn mot en avgrenset gruppe etter strenge kriterier. Etter vår oppfatning bryter dette med den universelle tilnærmingen i lovteksten, og kan vanskelig oppfattes som noe annet enn en instrumentalisering av selve studieforbundsordningen. Samtidig er det allment akseptert at enkelte grupper har behov for tilrettelegging, dersom alle skal få reell tilgang til kunnskap og kompetanse. Vi gjør oppmerksom på at Lov om voksenopplæring med forskrifter allerede tar høyde for dette gjennom lovens § 6. *Modell for statstilskudd til studieforbund, pkt C Tilretteleggingstilskudd*, samt forskriftens §8:

”Tilretteleggingstilskuddet gis som et tillegg til opplæringstilskuddet. Tilretteleggingstilskudd fastsettes på grunnlag av antall kurstimer gjennomført av deltagere med dokumentert behov for særskilt tilrettelegging av undervisningen. Det skal foreligge materiale som redegjør for grunnlaget for at det trengs særskilt tilrettelegging av undervisningen.”

Dersom departementet ønsker å bidra til studieforbundenes arbeid med å motvirke utenforskap og bidra til inkludering, mener SpS at det vil være mer fruktbart å styrke tilretteleggingstilskuddet med friske midler, framfor å øremerke for spesielle grupper i det generelle opplæringstilskuddet. SpS uttrykker skepsis til en utvikling hvor midler til generell opplæring blir øremerket til særskilte grupper.

En slik utvikling vil etter vår oppfatning bryte med overordnede prinsipper i Lov om Voksenopplæring, fordi det da vil bli vanskeligere å oppfylle lovens intensjon om *”å bidra til motivasjon og tilgang til kunnskap og kompetanse for alle”*.

I tillegg er det grunn til å frykte at en slik utvikling vil gi en mer utfordrende og uforutsigbar situasjon for studieforbundene, som vil gjøre det vanskelig å arbeide målrettet og langsiktig opp mot lovens intensjon.

2.2 Personvern hensyn og administrasjon

I forslaget til forskriftsendring legges det opp til at en andel av opplæringstilskuddet vil bli fordelt på grunnlag av gjennomførte kurstimer på norsk for kurs med minimum tre deltagere som oppfyller minst to av tre følgende kriterier, som et utvidet nytt tredje ledd i § 7:

«Antall gjennomførte kurstimer er grunnlag for fastsetting av opplæringstilskuddet. En andel av opplæringstilskuddet vil bli fordelt på grunnlag av gjennomførte kurstimer på norsk for kurs med minimum tre deltakere som oppfyller minst to av tre av følgende kriterier:

- a) Deltakeren har grunnskole som høyeste fullførte utdanning.*
- b) Deltakeren står utenfor arbeidslivet.*
- c) Deltakeren har innvandret til Norge.*

Departementet kan gi utfyllende bestemmelser.

Forslaget innebærer at kursarrangør må etterspørre personlige opplysninger fra deltagerne, og at disse opplysningene må registreres. SpS mener det er betenkelig og prinsipielt lite inkluderende å skulle spørre mulige kursdeltagere om de har fullført grunnskole, om de er arbeidsledige/utenfor arbeidslivet, og om de er innvandret til Norge. Det er grunn til å spørre seg om målgruppen vil føle seg inkludert på linje med andre, dersom de møtes med denne type spørsmål når de ønsker å delta på ordinære kurs i regi av en frivillig aktør i lokalsamfunnet. SpS mener derfor at slike krav til deltagere kan oppfattes som stigmatiserende, heller enn inkluderende.

Endringsforslaget betyr dessuten at kursarrangør må registrere opplysninger som kan bli berørt av bestemmelsene i Lov om personvern. Departementet skriver i høringsbrevet at opplegget for rapportering vil ivareta personvern hensyn. Det er usikkert hva som ligger i dette, og om endringsforslaget vil utløse krav om konsesjon fra Datatilsynet, jfr. Lov om personvern. SpS mener at dette må avklares, og at studieforbundene må informeres om hva en slik endring vil bety rent juridisk når det gjelder personvern hensyn, og hvordan studieforbundene skal følge opp dette i praksis.

Forslaget til endring vil også gi rapporteringskrav som medfører ekstra arbeid. SpS er svært skeptisk til å pålegge frivillige kursarrangører mer administrativt arbeid. Vi er redd dette kan gå utover aktivitetene.

Det er dessuten grunn til å stille spørsmål ved følgene av mer pålagt administrativt merarbeid for studieforbundene, hvilke kostnader ekstra dokumentasjon vil medføre, og hvordan dette eventuelt skal finansieres.

2.3. Regjeringens frivillighetspolitikk

Slik SpS forstår forslaget til forskriftsendring må studieforbundene og deres kursarrangører rekruttere og telle deltagere etter oppgitte kriterier, dersom opplæringstilskudd skal utløses i sin helhet. Studieforbund som av ulike grunner ikke makter å gjennomføre en nærmere angitt andel av sin virksomhet med deltagere etter disse kriteriene, vil slik SpS forstår det miste denne andelen av ordinært opplæringstilskudd, helt uavhengig av øvrig arbeid og innsats på området integrering og bekjempelse av utenforskap. Dette kan umulig være i tråd med intensjonene i Regjeringens frivillighetspolitikk, slik denne er nedfelt i Frivillighetserklæringen som ble lagt fram 1.juni i år. Formålet er å bidra til at staten fører en helhetlig frivilligpolitikk som skaper forutsigbare vilkår for frivillig sektor:

”Regjeringen anerkjenner frivillighetens selvstendige rolle. Regjeringen ønsker ikke å regulere frivilligheten, men støtte opp under frivillighetens egenart og drivkraft gjennom å gi handlingsrom, forutsigbarhet og tilrettelegge for vekst nedenfra.”(Regjeringens frivillighetserklæring)

Regjeringen sier i sin frivillighetspolitikk at forenkling og forutsigbarhet skal prege samspillet med frivillig sektor. Et av målene er blant annet at frivillige skal bruke mindre tid på søknad og rapportering, og mer tid på aktivitet. SpS vil derfor avslutningsvis påpeke at foreslåtte forslag til forskriftsendring *bryter med Regjeringens egen frivillighetspolitikk* fordi forslaget vil bidra til å

- Regulere frivilligheten gjennom å øremerke tiltak.
- Endre studieforbundenes egenart, ved å pålegge tiltak som kan bidra til stigmatisering, fordi kursarrangører må etterspørre deltagere om utdanningsnivå, etnisitet og arbeidsmarkedstilknytning. Dette vil i så fall bryte med studieforbundenes universelle tradisjon i å tilby kurs som er åpne for alle.
- Redusere handlingsrommet og gjøre virksomheten til studieforbundene mindre forutsigbar, gjennom øremerking og instrumentalisering av opplæringstilskuddet.
- At vekst nedenfra kan stagnere framfor å vokse dersom lokale, frivillige kursarrangører blir pålagt merarbeid med registrering, administrasjon og rapportering.

Som nevnt innledningsvis legges det allerede ned et betydelig arbeid i alle studieforbund for å bidra til at flere kan inkluderes og finne seg til rette i vårt samfunn. SpS håper derfor Kunnskapsdepartementet vil ta utgangspunkt i dette samfunnsnyttige arbeidet, og videreutvikle dette i samarbeid med studieforbund og kursarrangører i stedet for å innføre en regelendring som i realiteten ikke blir noe annet enn et krav om sterkere målstyring av frivillig virksomhet.

Vennlig hilsen

Senterpartiets Studieforbund

Hilde Furuseth Johansen

Styreleder

Kristin Madsen

Generalsekretær